

SPROGETS FORANDRING

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649468942

Sprogets Forandring by Axel Kock

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

AXEL KOCK

SPROGETS FORANDRING

SPROGETS FORANDRING

Af Axel Kock udkom tidligere:

Språkhistoriska undersökningar om Svensk Akcent I—II, 1878—85.....	5.50
Studier öfver Fornsvensk Ljudlära I—II, 1882—86 ..	3.50
Undersökningar i Svensk Språkhistoria, 1887	1.00
Ostnordiska och Latinska Medeltidsordspråk (Peder Låles Ordspråk). I. Texter (udg. sammen med Carl af Petersens). II. Kommentar. 1889—94	22.00
Die alt- und neuschwedische Accentuierung unter Berücksichtigung der andern nordischen Sprachen, 1901	6.75
Svensk Ljudhistoria I—II, 1906—11	8.75
Arkiv för nordisk Filologi, ny följd I—XXV, utg. genom Axel Kock; pr. Bind.	6.00

Af Lis Jacobsen udkom tidligere:

Studier til det danske Rigssprogs Historie, 1910	5.00
Guterlov og Guteraaga, 1910	2.00
Peder Palladius' Danske Skrifter I, 1911—12	13.45
Kvinde og Mand, 1912	4.00

-CdLn

SPROGETS FORANDRING

BEARBEJDET AF
LIS JACOBSEN
EFTER
AXEL KOCK: OM SPRÅKETS FÖRÄNDRING

UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

KØBENHAVN
H. HAGERUP'S FORLAG
1913

A

PD3571
K6

FORORD

Grundlaget for nærværende Fremstilling af, hvorledes og hvorfor Sproget forandres gennem Tiderne, er den svenske Sprogforskers, Professor Axel Kocks, Bog *Om språkets förändring*, som udkom i Göteborg 1896 (2. Opl. 1908). Denne Bog var en af de første, der i nordisk Litteratur behandlede et semasiologisk (betydningshistorisk) Emne, og som søgte at gøre den moderne Sprogvidenskabs Resultater alment tilgængelige.

Siden da er adskillige mindre Afhandlinger og enkelte Bøger, der omhandler semasiologiske Spørgsmaal, udkomne herhjemme; fremhæves maa særligt Kr. Nyrops *Ordnes Liv*, 1901. Alligevel maatte man sige, at saavel den sprogligt interesserede Almenhed som Dansk-Lærere og Dansk-studerende savnede en let overskuelig Fremstilling af Sprogudviklingen, der hentede sine Exempler fra det danske Sprogs Historie og særligt tog Sigte paa dette.

Det var derfor med Glæde, at jeg, da Professor Kock for et Aars Tid siden opfordrede mig til at udarbejde en saadan Skildring paa Grundlag af hans Bog, indvilgede heri.

De Forandringer, det er blevet nødvendigt at foretage, kan alle føres tilbage til, at en svensk sproghistorisk Skildring fra 1896 skulde ændres til en dansk fra 1913. Hvad der i det mellemliggende Tidsrum var blevet behandlet udførligt paa Dansk i let tilgængelig Form som f. Ex. Eufemismer (i Nyrop, *Ordnes Liv*) maatte udelades eller indskrænkes stærkt, hvad der var fremkommet af ny Undersøgelser om dansk Sprog som f. Ex. Dahlerups Redegørelse for Abstrakter og Konkreter (i »Dania») maatte tilføjes, ligesom ny semasiologiske Undersøgelser i den europæiske Sproglitteratur nødvendiggjorde forskellige Udvidelser og enkelte Ændringer. Den væsentligste Forandring er dog fremkommen ved, at alle svenske Exempler er ombyttede med danske, og at Afsnittet om fremmed Indflydelse paa det svenske Ordforraad er erstattet af en Skildring af det danske Ordforraads Udvikling.

Jeg bærer saaledes det fulde Ansvar for alle Exempler

M303632

hentede fra ældre og nyere dansk Sprog ligesom for en Del af de Exempler, der er taget fra det engelske og franske Sprogs Historic. Æren for Bogens hele Plan saavel som for næsten alle ræsonnerende Afsnit og de mange almene Exempler tilkommer derimod alene *Axel Kock*¹.

Til Slut bringer jeg Prof. Kock en Tak, fordi han har henvendt sig til mig, og en Tak for de for mig saa lærerige Drøftelser af Sprogforskningens store Principspørgsmaal, som Samarbejdet har givet Anledning til.

Kbh. i April 1913.

LIS JACOBSEN.

¹ Dog har jeg Ansvaret for den givne Formulering af Spørgsmaalet om, hvorvidt Lydlovens gennemføres undtagelsesløst eller ikke (nf. S. 161 følg.)

INDHOLDSOVERSIGT.

Indledning.....	9
1. Sprog og Mundarter. Sprog i Sproget ..	12
2. Sprogblanding.....	20
Romersk Kolonisation S. 21. — Engelsk S. 24. — Dansk S. 36.	
3. Nydannelser	52
4. Ordtab.....	60
5. Forandring i Ordenes Betydning.....	76
Sprogbilleder S. 79. — Tingsnavne og Tanke- navne S. 89. — Betydningsindskrænkning S. 99. — Betydningsudvidelse S. 107. — Værdiforskyd- ning S. 111.	
6. Forandring af Ordenes Form.....	118
Analogidannelser S. 125. — Lydlove S. 146.	

